

MỘT SỐ KINH NGHIỆM TỪ QUÁ TRÌNH ĐẢNG BỘ TỈNH QUẢNG BÌNH LÃNH ĐẠO PHÁT TRIỂN DU LỊCH (2011-2020)

ThS. NGUYỄN VĂN GIANG

Trường Chính trị Quảng Bình

Giai đoạn 2011-2020, dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh, du lịch Quảng Bình có những biến chuyển lớn toàn diện, đạt được nhiều kết quả quan trọng, du lịch từng bước trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Các nguồn lực du lịch giai đoạn 2011-2020 đều tăng cao góp phần quan trọng vào sự thay đổi diện mạo bức tranh kinh tế của tỉnh, nâng cao đời sống của Nhân dân, vị thế của tỉnh nhà.

Định hướng chủ trương và quá trình chỉ đạo

Ngay từ Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XV, nhiệm kỳ 2010-2015 đã xác định: “*ưu tiên phát triển du lịch*”¹, đây là bước phát triển quan trọng về mặt chủ trương của Đảng bộ trong lãnh đạo phát triển du lịch. Nghị quyết cũng đề ra nhiệm vụ cụ thể có tính trọng tâm, trọng điểm để khắc phục những hạn chế, tồn tại của du lịch ở giai đoạn trước, đồng thời từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn như đầu tư cơ sở hạ tầng, tập trung vào một số trung tâm du lịch lớn, tăng cường hợp tác, gắn kết du lịch, bồi dưỡng nhân lực, đa dạng hóa các sản phẩm...

Để thực hiện thắng lợi Nghị quyết, Đảng bộ tỉnh đã tăng cường chỉ đạo toàn diện hoạt động phát triển du lịch, tập trung vào các nội dung như hoạt động quản lý nhà nước, công tác quy hoạch, đầu tư cơ sở vật chất, hạ tầng, nguồn lao động...

Sau một nhiệm kỳ chỉ đạo thực hiện, du lịch Quảng Bình đã đạt được một số kết quả to lớn, toàn diện. Giai đoạn 2011-2015, lượng khách đạt gần 9,2 triệu lượt, gấp trên 3 lần giai đoạn trước, dịch vụ du lịch chèo 50,5% trong cơ cấu ngành kinh tế, tốc độ tăng trưởng bình quân trên 16,3%. Mặc dù đạt được những kết quả nổi bật nhưng

quá trình lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh vẫn còn những hạn chế, đó là chưa xây dựng và ban hành được nghị quyết chuyên đề về phát triển du lịch, chưa có các chỉ thị, kế hoạch, chương trình để cụ thể hoá lãnh đạo trong thực tiễn. Hoạt động du lịch vẫn còn nhiều hạn chế, chưa tương xứng với tiềm năng, thế mạnh, bản thân ngành du lịch vẫn còn đó nhiều hạn chế chưa tháo gỡ được.

Trên cơ sở đó, Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XVI, nhiệm kỳ (2015-2020), tiếp tục nhấn mạnh và cụ thể hóa chủ trương: “*phát triển mạnh các loại hình dịch vụ, đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”², đồng thời xác định những nhiệm vụ, chỉ tiêu cụ thể như đến năm 2020 lượng khách du lịch đến Quảng Bình đạt 5,5 triệu lượt khách, doanh thu dịch vụ du lịch tăng bình quân 9-10%/năm.

Để hiện thực hóa chủ trương, Đảng bộ tiếp tục tăng cường chỉ đạo trong thực tiễn, ban hành nhiều văn kiện quan trọng để tập trung lãnh đạo phát triển du lịch. Nhằm tạo sự đồng bộ, linh hoạt, kịp thời, ngày 23/12/2014, Tỉnh ủy đã ban hành Chỉ thị số 33-CT/TU của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về đẩy mạnh phát triển du lịch tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2016-2020, đưa ra 10 nội dung lớn để chỉ đạo thực hiện trong giai đoạn (2016-2020). Nổi bật, ngày 13/7/2016, Tỉnh ủy ban hành Chương trình hành động số 06-CTr/TU về phát triển du lịch giai đoạn 2016-2020, đưa ra quan điểm chỉ đạo, xác định mục tiêu thực hiện và các nhiệm vụ, giải pháp lớn. Chương trình hành động số 06 là văn bản chỉ đạo quan trọng, cho thấy sự chuyển biến mạnh mẽ trong tư duy lãnh đạo của Đảng bộ. Tiếp theo, ngày 9/9/2016, Tỉnh ủy ban hành Báo cáo số 74-BC/TU về định hướng phát triển ngành

du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, trong đó đã xác định một số các giải pháp, kiến nghị, điều chỉnh để đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong giai đoạn 2016-2020.

Sau khi Quốc hội ban hành Luật Du lịch 2017 và Ban Chấp hành Trung ương ban hành Nghị quyết số 08/NQ-TW về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn thì Ban Thường vụ Tỉnh ủy ban hành ngay Chương trình hành động số 13-CTr/TU, ngày 12/5/2017 về phát triển du lịch giai đoạn 2016-2020 (bổ sung, sửa đổi Chương trình hành động số 06-CTr/TU ngày 13/7/2016) nhằm khai thác, phát huy tốt các lợi thế và tiềm năng du lịch, bổ sung một số nhiệm vụ và giải pháp để phát triển du lịch. Đồng thời, Đảng bộ cũng chú trọng công tác tổng kết, đánh giá để nhìn nhận quá trình lãnh đạo, chỉ đạo nhằm tiếp tục bổ sung, phát triển đường lối. Ngày 22/5/2019, Tỉnh ủy đã có Báo cáo số 316-BC/TU về tình hình và kết quả công tác lãnh đạo của Tỉnh ủy về phát triển kinh tế giai đoạn 2013-2018, trên cơ sở đó cũng có những đánh giá, nhìn nhận cụ thể về lãnh đạo phát triển du lịch. Đặc biệt, sau gần 5 năm thực hiện, ngày 31/3/2020, Tỉnh ủy đã có Báo cáo số 384-BC/TU về tổng kết thực hiện Chương trình hành động số 06-CTr/TU, ngày 13/7/2016 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về phát triển du lịch giai đoạn 2016-2020, báo cáo đánh giá toàn diện những kết quả đạt được và cả những hạn chế, để từ đó có những giải pháp trong giai đoạn tiếp theo.

Thực hiện chỉ đạo của Đảng bộ tỉnh, UBND tỉnh và các sở, ban, ngành cùng với chính quyền các cấp đã đẩy mạnh phát triển du lịch trong giai đoạn 2015-2020 và đã đạt được những thành tựu nổi bật, với nhiều kết quả đạt được dù trong bối cảnh gặp nhiều khó khăn do sự cố môi trường biển, dịch bệnh, thiên tai. Tổng số du khách giai đoạn 2016-2020 ước đạt 19,7 triệu lượt, dịch vụ du lịch chiếm 48,9% trong cơ cấu ngành kinh tế. Các nguồn lực cho du lịch như cơ sở lưu trú, cơ sở hạ tầng, sản phẩm du lịch... đều có bước phát triển và tăng nhanh. Quảng Bình trở thành điểm

sáng trong phát triển du lịch của cả nước. Tuy nhiên, quá trình phát triển du lịch của tỉnh Quảng Bình vẫn còn một số hạn chế nhất định, kết quả đạt được vẫn chưa tương xứng với tiềm năng.

Một số kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn

Từ thực tiễn sinh động của quá trình lãnh đạo phát triển du lịch có thể rút ra một số bài học kinh nghiệm, làm cơ sở kế thừa, vận dụng cho giai đoạn hiện nay.

Thứ nhất, tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn hệ thống chính trị, toàn dân vào quá trình phát triển du lịch. Chủ động dự báo, phương án ứng phó với những yếu tố tác động mạnh vào du lịch có thể xảy ra.

Nhìn lại thực tiễn, để có những kết quả đó thì sự lãnh đạo của Đảng bộ là nhân tố quyết định. Tuy nhiên, trong bối cảnh mới, đặc biệt phát triển du lịch là một xu thế tất yếu của xã hội, với tiềm năng và thế mạnh sẵn có, Quảng Bình đã đạt được những thành tựu quan trọng trong phát triển du lịch, song để có những bước tiến dài, mạnh mẽ, quyết liệt hơn nữa thì cần thiết phải tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng bộ. Cần tập trung vào những khía cạnh cơ bản sau:

Tăng cường công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên, doanh nghiệp và Nhân dân về vai trò, vị trí của ngành du lịch đối với sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Tiếp tục xác định đẩy mạnh phát triển du lịch là nhiệm vụ quan trọng của Đảng bộ, của các cấp, các ngành, các địa phương trong tỉnh. Vai trò lãnh đạo của Đảng được tăng cường trên cả ba phương diện là chính trị, tư tưởng và tổ chức nhằm tạo ra sức mạnh tổng hợp trong Đảng về phát triển du lịch, từ đó tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong toàn hệ thống chính trị. Các cấp ủy đảng, chính quyền địa phương cần làm tốt công tác lãnh đạo, quản lý, chú trọng xây dựng các chương trình, kế hoạch để vận dụng thực hiện chủ trương của Đảng bộ về phát triển du lịch. Đảng bộ cần xây dựng một nghị quyết chuyên đề mang tính chiến lược về phát triển du lịch.

Phát huy tinh thần dân chủ trong quy hoạch, kế hoạch phát triển du lịch. Công tác xây dựng quy hoạch, kế hoạch là khâu đầu tiên, cái gốc định hình tư duy, mô hình phát triển du lịch, cho nên cần phải được đánh giá thực hiện trên cơ sở khoa học khách quan. Những bản quy hoạch, kế hoạch cần có chú ý đến khai thác lâu dài tiềm năng, thế mạnh của tỉnh. Lấy ý kiến, phát huy tinh thần dân chủ của cộng đồng, xã hội.

Hoàn thiện thể chế, chính sách, tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật, tạo môi trường thuận lợi cho doanh nghiệp, cộng đồng phát triển du lịch. Nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước về du lịch. Xây dựng và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật phải hiệu quả, đóng góp lớn cho sự phát triển. Chỉ đạo sâu sát các sở, ban, ngành trong quá trình thực hiện.

Bên cạnh đó, trong xây dựng, hoạch định chiến lược du lịch cần chủ động xây dựng phương án, kế hoạch để chủ động ứng phó với điều kiện tiêu cực ảnh hưởng đến phát triển du lịch, từ đó chủ động khôi phục nhanh chóng du lịch, tránh trường hợp rơi vào khủng hoảng, khủng hoảng sâu.

Thứ hai, không ngừng nâng cao hiệu lực, hiệu quả, tính chuyên nghiệp trong phối hợp, chỉ đạo quản lý toàn diện về phát triển du lịch. Chú trọng đào tạo cán bộ quản lý về kinh tế du lịch và nguồn nhân lực chất lượng đáp ứng yêu cầu đặt ra.

Du lịch là ngành đặc thù có tính liên ngành, liên vùng, có mối quan hệ chặt chẽ với các ngành và lĩnh vực kinh tế khác, vì vậy muốn phát triển nhanh, bền vững cần xây dựng được cơ chế phối hợp trách nhiệm rõ ràng, thực hiện quản lý tốt theo ngành nhưng cần chú ý quản lý theo vùng lãnh thổ, phát triển tổng thể, chặt chẽ với các yếu tố như giao thông vận tải, đầu tư xây dựng, giáo dục - đào tạo... Do vậy, không ngừng mở rộng phối hợp, tạo ra mạng lưới đề cao tính hiệu quả trong phát triển du lịch, mở rộng liên kết với các địa phương khác, đặc biệt là các địa phương trong vùng tạo thành chuỗi, hệ thống du lịch chặt chẽ.

Muốn phát triển kinh tế, nhân lực là yếu tố then chốt, du lịch cũng vậy, ngoài các yếu tố cần

và đủ khác thì nhân lực là điều kiện có tính quyết định đến sự phát triển du lịch. Vì vậy, cần thiết chú ý đến hoàn thiện nhân lực du lịch cả về số lượng lẫn chất lượng. Trong hai nhiệm kỳ, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã có nhiều chủ trương, chính sách phát triển nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu phát triển du lịch thời gian qua như tiến hành thống kê cung và cầu về nhân lực du lịch, thực trạng nhân lực, thực trạng cơ sở đào tạo... trên cơ sở đó đã ban hành nhiều chính sách như thu hút nhân tài, quy hoạch phát triển nhân lực, hỗ trợ đào tạo du lịch... Tuy nhiên nhân lực du lịch Quảng Bình còn thiếu và yếu, đặc biệt là lao động có tay nghề, nhân lực quản lý du lịch. Do vậy, cần phải tăng cường hợp tác liên kết trong đào tạo nhân lực ngành du lịch, chú trọng nâng cao trình độ giảng viên, không ngừng đổi mới hình thức đào tạo, phương pháp nâng cao chất lượng nhân lực, đặc biệt kỹ năng thực hành, khả năng trong thực tiễn của nhân lực... xây dựng cơ chế và chính sách cho việc phát triển du lịch chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu cần xã hội hóa công tác đào tạo nguồn nhân lực du lịch.

Thứ ba, tăng cường nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch, xây dựng thương hiệu, phát triển sản phẩm du lịch, đặc biệt là sản phẩm đặc trưng chuyên biệt. Đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến phát triển thị trường du lịch trong và ngoài nước.

Chỉ số chất lượng dịch vụ và số lượng sản phẩm du lịch là yếu tố để thu hút và níu giữ chân du khách đến với du lịch Quảng Bình, do vậy nâng cao chất lượng dịch vụ, đa dạng hóa các sản phẩm du lịch là yếu tố để đẩy mạnh phát triển du lịch Quảng Bình. Song đa dạng sản phẩm nhưng phải chú ý đến sản phẩm đặc trưng, tính riêng biệt vừa tạo dấu ấn, vừa tập trung nguồn lực đầu tư, khai thác được tiềm năng, lợi thế. Nhận thức vấn đề đó ngay từ đầu giai đoạn, chủ trương và sự chỉ đạo của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình luôn chú ý đến vấn đề nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch, chất lượng các sản phẩm du lịch như chất lượng, đặc biệt chú ý phát triển sản phẩm dựa trên lợi thế, không ngừng phát triển sản phẩm mới, xoay vòng trên các sản phẩm trung tâm, khu vực trung

tâm. Song chất lượng dịch vụ và sản phẩm vẫn chưa tương xứng, khả năng còn nhiều hơn nữa, do vậy cần phải tăng cường phát triển sản phẩm, chú ý đến các sản phẩm mới có tiềm năng, sản phẩm sáng tạo, sản phẩm theo xu hướng...

Bên cạnh đó, cần tiếp tục nâng tầm giá trị các sản phẩm bằng chất lượng, tạo ra thương hiệu đặc trưng, vừa hài hòa vừa đặc trưng song song với đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến du lịch trong và ngoài nước bằng các nội dung, hình thức ngày càng chuyên nghiệp, sâu rộng. Muốn du khách biết đến thương hiệu du lịch Quảng Bình, thì cần phải tăng cường hoạt động quảng bá, xúc tiến du lịch. Đây là hai mặt của một vấn đề có tính quy luật trong phát triển du lịch. Thương hiệu du lịch có chất lượng sẽ mang đến sự toại nguyện cho du khách nhưng hoạt động quảng bá sẽ nhân lên động lực để thu hút nhiều du khách, cho nên đây là hoạt động mang tính đối ngoại, quảng cáo du lịch rất cần thiết. Qua hai nhiệm kỳ dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ, hoạt động này đã có những khởi sắc với nhiều nội dung phong phú, hình thức đa dạng. Song nhìn chung vẫn còn đó những hạn chế do tính cạnh tranh, nguồn lực hạn chế, do vậy chỉ đạo thực hiện sáng tạo hoạt động này sẽ tạo sự phát triển mạnh mẽ du lịch Quảng Bình.

Thứ tư, đẩy mạnh đầu tư cơ sở hạ tầng du lịch, xây dựng quy hoạch bền vững du lịch. Tăng cường liên kết, hợp tác hình thành chuỗi, vùng du lịch trong nước và quốc tế một cách chặt chẽ về du lịch.

Quy hoạch và cơ sở hạ tầng du lịch là yếu tố cơ bản then chốt trong phát triển du lịch, đặc biệt là xu hướng du lịch ngày càng hướng đến văn minh, hiện đại, nhanh chóng. Quy hoạch là cái gốc thể hiện tầm nhìn về mô hình phát triển trên địa bàn lãnh thổ trong tương lai. Hạ tầng du lịch có phạm vi rất rộng, toàn diện bao gồm giao thông, thông tin, điện, nước, trạm, cơ sở lưu trú, đơn vị lữ hành... Nhận thức được vai trò quan trọng, ngay từ đầu nhiệm kỳ, Đảng bộ tỉnh đã chỉ đạo mạnh mẽ công tác quy hoạch du lịch với nhiều bản quy hoạch được thông qua, ban hành

thực hiện trong thực tiễn. Nhiều chính sách mới mẽ, quyết liệt cho đầu tư phát triển hạ tầng du lịch với xu hướng ngày càng đồng bộ, chất lượng. Tuy nhiên, hoạt động đầu tư còn hạn hẹp, cơ sở vật chất chưa đáp ứng yêu cầu. Do vậy, đổi mới công tác quy hoạch, cần xem xét yếu tố khách quan, chặt chẽ, dân chủ, minh bạch thể hiện tư duy, tầm nhìn chiến lược về mô hình phát triển du lịch. Tiếp tục tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng phát triển du lịch với tính tiêu chí hiện đại, đồng bộ và toàn diện.

Du lịch là ngành có tính đa ngành, đa khu vực, đa quốc gia, do vậy chú trọng liên kết du lịch với các địa phương, các vùng trong nước và quốc tế một cách bền vững, có hệ thống chặt chẽ, mang tính chiến lược lâu dài, bền vững. Điều này sẽ tạo điều kiện cho du lịch Quảng Bình phát triển liên tục, ít chịu tác động, vươn xa ra bên ngoài, tránh tình trạng mùa vụ, thiếu chuyên nghiệp.

Thứ năm, tăng cường bảo vệ môi trường, xây dựng không gian văn hóa du lịch hướng đến văn minh, chuyên nghiệp, hiện đại và bền vững.

Du lịch là ngành kinh tế đặc thù chịu ảnh hưởng mạnh từ các yếu tố khách quan như an ninh, quốc phòng, môi trường... Đặc biệt, du lịch ngày càng hướng đến du lịch xanh, hiện đại, bền vững. Do vậy, các tiêu chí du lịch về bảo vệ môi trường, an ninh, an toàn, văn hóa... là những tiêu chí thu hút du khách. Quảng Bình là địa phương có vị trí chiến lược quan trọng, trong giai đoạn 2011-2020, Đảng bộ cần chú trọng đến hoạt động bảo vệ môi trường, từng bước xây dựng không gian văn hóa du lịch, cần tiếp tục kế thừa và đẩy mạnh chủ trương này, đề cao du lịch xanh gắn với môi trường, nâng cao chất lượng phục vụ hướng đến chuyên nghiệp, văn minh. Tiếp tục nâng cao nhận thức, đẩy mạnh tuyên truyền phát triển du lịch bền vững xanh - sạch - thân thiện đến toàn xã hội ■

Tài liệu tham khảo:

1. Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XV, nhiệm kỳ 2010-2015, tr.58.
2. Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2015-2020, tr.73.